

PAPER DETAILS

TITLE: The School and SAC as Voiced in the Perceptions of Gifted Students

AUTHORS: Ugur EPÇAÇAN,Ata PESEN,Burhan ÜZÜM

PAGES: 299-327

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1129308>

Ankara University Faculty of Educational Sciences Journal of Special Education

Year: 2020, Volume: 21, No: 2, Page No: 273-297

doi: 10.21565/ozelegitimdergisi.577545

RESEARCH

Received Date: 13.06.19

Accepted Date: 04.03.20

OnlineFirst: 12.03.20

The School and Science and Art Center from the Perceptions of Gifted Students*

Uğur Epçaçan **
Siirt University

Ata Pesen ***
Siirt University

Burhan Üzümlü ****
Siirt University

Abstract

The perceptions of gifted students about different environments in which they receive education are important for creating the right learning environments for them. Thus, the aim of this study is to map the perceptions of gifted students about school and Science and Art Center (SAC) through metaphors. One of the qualitative research models called the phenomenological model was used in the study. This research was carried out with 63 students who were identified as gifted and enrolled in the Science and Art Center in Siirt province during the spring semester of the 2017-2018 academic year. In order to elicit students' perceptions about concepts of "School" and "SAC", a form with the statements "School is like....., because....." and "SAC is like....., because....." was given to the students. Content analysis was used to analyze the data. Findings revealed that gifted students produced 30 different metaphors related to the concept of "school" and 31 different metaphors related to "SAC" concept. Similar metaphors in relation to the "School" and "SAC" concepts were observed to have been used such as second home, home of education, entertainment center and useful book. However, it was determined that the environment in school and SAC didn't form completeness, that's to say, the school was expressed with both negative and positive metaphors while SAC was totally mentioned with positive metaphors.

Keywords: Gifted, school, science and art center, perception, metaphor.

Recommended Citation

Epçaçan, U., Pesen, A., & Üzümlü, B. (2020). The school and science and art center from the perceptions of gifted students. *Ankara University Faculty of Educational Sciences Journal of Special Education*, 21(2), 273-297. doi: 10.21565/ozelegitimdergisi.577545

*This study was presented as an oral presentation at the International Congress on Gifted and Talented Education in Malatya on 1-3 November 2018.

**Corresponding Author: Lecturer, E-mail: ugur56@siirt.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-0240-7093>

***Assist. Prof., E-mail: atapesen@siirt.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-1676-7444>

****Lecturer, E-mail: uzum_b@siirt.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-3385-5841>

It is known that gifted individuals are different and advanced in many respects in comparison to their peers. According to Gallagher and Kirk (1989), gifted individual is the person who has a high level of success in the fields of creativity, art, leadership or intellectuality and needs to be involved in activities with rich content in the field where he/she cannot reach within the school environment to improve his / her skills (as cited in Ünal, Gür Erdoğan, & Demirhan, 2016). In Turkey, Science and Arts Centers (SAC) serve outside of the school environment to meet the educational needs of the gifted individuals. As well as the schools in which they have formal education, emotional perceptions of gifted students who receive education according to their abilities in SAC can have either a positive or negative impact on the learning and teaching process (Baykoç-Dönmez, 2011). These students receive training programs appropriate for their age and development stage in the schools where they receive formal education as stated in the implementation and strategy plan for gifted individuals (Milli Eğitim Bakanlığı [Ministry of National Education-MoNE], 2013). At the same time, they are trained in the learning environments created according to their special abilities by SAC. Therefore, students' perceptions related to these learning environments that are thought to be different in terms of the development of gifted students are highly important. These students who are shown to be different from their normal peers also have a significant difference in terms of their cognitive abilities (Akarsu, 2001; Ataman, 2004; Cutts & Moseley, 2001). It has been a matter of concern to what these individuals liken, how they perceive and which metaphors they use to explain any object, fact, and situation in their world of thought.

Metaphor is a way of describing experience or perceptions as a personal thought (Dur, 2006; Sharoff, 2013). In general, metaphor means that some of the characteristics of an entity are transferred to another entity. Metaphors can be structurally considered as a production tool, as well as a way of expression. Metaphors are used frequently in language, literature, education and other fields with its ease of cognitively transfer and adaptation to new situations. When considered as an expression technique, metaphor is an analogy (Demirci, 2016). Hence, the metaphorical way of thinking revealed by metaphors is to use a similar object and phenomenon as a tool to indicate the characteristics of a complex phenomenon or situation (Oxford et al., 1998). According to Pesen (2015), the perception difference that individuals present through metaphors is expressed as the "quantum view". Accordingly, the perception of any concept can be explained by the way in which this concept is viewed and the individual's active or passive positioning.

Expressing the characteristics of a situation through the metaphors in a proper and correct language is all about the cognitive capacity of the individual. Therefore, as a mental tool, the transfer of meaning from one object with perceptual similarity to another by individuals can be uncovered through metaphors. Also, considering that metaphors have the power to reveal correct information, in the process of using metaphor, individuals may tend to express the truths and facts by creating a pattern with their lives and experiences, being aware or not.

Examining the cognitive role of metaphor, Rosenman (2008) stated that it is used to support psychiatric concepts and that the existing concepts are based on embedded metaphors which are now considered real. As the function of metaphors is to "understand", it is possible to say that they are also used as a way of experience and comprehension to reflect on the thoughts about learning and teaching practices in education. According to Eraslan (2011), metaphors are a product of a much more powerful cognitive process than the explanation of a concept by another concept because it expresses the experience and practice of a particular area.

Scrutinizing literature a large number of studies were conducted to determine the perceptions of gifted students about various concepts through metaphors (Aslan, 2016; Cüha, Ateş, & Nazlı, 2018; Çifçi, 2015; Erişti, 2012; Karabulut, Mertol, & Alkan, 2017; Koç, 2016; Kurnaz, Çitci, & Karapazar, 2013; Mertol, Doğdu, & Yılar, 2013; Özso, 2014; Ünal & Er, 2015; Yam, Çetinkaya, & Kurnaz, 2018). Examining the studies on the SAC and school concepts in the literature, it was discovered that Kunt and Tortop (2013) identified gifted students' metaphoric perceptions related to SAC. Oğurlu, Öpengin and Hızlı (2015) examined their metaphoric perceptions about the school concept while Su, Sağlam and Mutlu (2017) tried to map their metaphoric perceptions about both SAC and school. With this respect, the students' perceptions about these two different learning environments can be revealed by using metaphors to determine whether their perceptions about school and SAC are consistent.

Research Purpose and Importance

The aim of this study was to determine the perceptions of gifted students about school and SAC. In accordance with this general purpose,

1. the perceptions of gifted students about the school concept,
2. the perceptions of gifted students about SAC concept,
3. differences between the perceptions of gifted students about the school and SAC concept were investigated.

The perceptions of the gifted students about the different environments in which they receive education are important for creating the right learning environments for them. It is thought that this research is important in terms of revealing the difference of perception that gifted students have by means of metaphors.

Methodology

Research Design

One of the qualitative research models called the phenomenological model was used in the study. Phenomenology means that the individual focuses on the facts that s/he is aware of but does not have an in-depth and detailed understanding. According to this model, it is important to realistically and holistically present perception and events in the natural environment. Phenomenology has an appropriate research environment for the studies aiming to investigate the facts that the individual is not completely unfamiliar, but also cannot comprehend the exact meaning (Yıldırım & Şimşek, 2013). In the research carried out with the phenomenological model, the common meaning of the participants' experiences related to a phenomenon or concept is expressed in depth (Creswell, 2013).

Study Group

This research was carried out with 63 students out of 68 students who were identified as gifted and enrolled in the Science and Art Center in Siirt province during the spring semester of 2017-2018 academic year. All the students were included in the study group, however, the forms not filled out properly were eliminated, so 54 students' opinions were evaluated. The students who participated in the study consisted of primary school ($N = 5$), secondary school ($N = 32$) and high school ($N = 17$) students. The information about the participants is given in the Table 1 below.

Data Collection and Analysis

In order to elicit students' perceptions about concepts of "School" and "SAC", a form with the statements "School is like....., because....." and "SAC is like....., because....." was given to the students. This form is a semi-structured interview form prepared by the researchers which was used as an interview technique to elicit information about the interests, opinions, attitudes, and behaviors of the individual (Balcı, 2013). Interview or question forms can be used to gather simple and fact-based information (Gillham, 2010). Official permission for the study was obtained from the institutions involved. Taking into account the curriculum that students had, the interviews were conducted in separate days and hours. In order for the participants to express their opinions freely and comfortably, the interviews were conducted in a relaxing and appropriate room or class that was determined by the school management.

Content analysis was used to analyze the data. Content analysis can be defined as a systematic, reproducible technique in which some of the words of a text are summarized in smaller content categories (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2014). The main purpose of content analysis is to reach the concepts and relations that can explain the collected data (Yıldırım & Şimşek, 2013). Following the elimination of inappropriate data obtained in the study, the metaphors of 54 gifted students about "school" and "SAC" were determined. The metaphors were categorized according to similar characteristics. In order to ensure

the reliability of the research, the opinions of 3 experts (one expert in the field of curriculum and instruction and two experts in the field of special education) were consulted to confirm whether the metaphors used by the students represent the categories created. As a result of the examinations of the experts who have been consulted, “agreement” and “disagreement” categories were determined. After necessary modifications, the reliability formula [Reliability = Agreements / (Agreements + Disagreements)] proposed by Miles and Huberman (2016) was used. In qualitative research, as Yıldırım and Şimşek (2013) state, a reliability percentage of at least 70% should be obtained. In this study, the average reliability coefficient obtained in the total of all categories was .90 for the concept of “school” ve and .93 for the concept of “SAC”.

Table 1

Information about Participants

Curriculum	Gender	Class										Total
		4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.		
Supporting education	Female		1	1							2	
	Male	2	1								3	
Recognizing individual talents	Female			1	2	3	1				7	
	Male		1	1	2	1	1	1			7	
Developing special talents	Female	1	1	1	2	7	1			1	14	
	Male	2		1	2	1	2				8	
Project production and management	Female					1	1			1	3	
	Male					1	2	1	1	5	10	
Total		5	4	5	8	14	8	2	1	7	54	

Content analysis was used to analyze the data. Content analysis can be defined as a systematic, reproducible technique in which some of the words of a text are summarized in smaller content categories (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2014). The main purpose of content analysis is to reach the concepts and relations that can explain the collected data (Yıldırım & Şimşek, 2013). Following the elimination of inappropriate data obtained in the study, the metaphors of 54 gifted students about “school” and “SAC” were determined. The metaphors were categorized according to similar characteristics. In order to ensure the reliability of the research, the opinions of 3 experts (one expert in the field of curriculum and instruction and two experts in the field of special education) were consulted to confirm whether the metaphors used by the students represent the categories created. As a result of the examinations of the experts who have been consulted, “agreement” and “disagreement” categories were determined. After necessary modifications, the reliability formula [Reliability = Agreements / (Agreements + Disagreements)] proposed by Miles and Huberman (2016) was used. In qualitative research, as Yıldırım and Şimşek (2013) state, a reliability percentage of at least 70% should be obtained. In this study, the average reliability coefficient obtained in the total of all categories was .90 for the concept of “school” ve and .93 for the concept of “SAC”.

Findings

In this section, metaphors produced by gifted students about school and SAC concepts were presented in tables. The metaphors produced for these concepts were initially classified under separate conceptual categories. Sample metaphors were then given in these conceptual categories. Finally, the conceptual categories developed for these metaphors were examined in the context of whether there was any difference between the perceptions of the gifted students about school and SAC.

The Opinions of Gifted Students on the Concept of “School”

It is seen that the students who participated in the research stated their opinions about the concept of school with 5 different metaphors in the “*School as a Restrictive Environment*” category. The results are presented in Table 2.

Table 2

Metaphors and Students in School as a Restrictive Environment Category

Category	Metaphor	Number of students using metaphor (f)
School as a restrictive environment	Prison	6
	Nice and fun prison	1
	Where I feel limited	1
	Incomplete training	1
	Heavy traffic	1

The opinions of some of the students in “School as a Restrictive Environment” Category are stated below by direct quotations.

“The school is like a prison for me. Because I don't want to come here, I'm counting seconds to finish the lesson.” (S5)

“The school is like a prison for me. Because they are pushing us hard and have a very tense environment as if our life is consisted of exams.” (S17)

“The school is like a prison for me. Because everything is provided by the rules and these rules are no end.” (S18)

“The school is like a prison for me. Because we're stuck here all day, and we're bombarded with information.” (S21)

“The school is like a prison for me. Because I feel like a prisoner.” (S28)

“The school is like a nice and fun prison for me. Because you can't leave without permission, but you don't need to get out.” (S15)

“The school is like a prison for me. Because everything is limited.” (S19)

“The school is like a place where I feel limited. I can't express myself enough because there are so many people in the class.” (S52)

“The school is like a place for me with incomplete education. Because at school we're just working for the exam.” (S10)

“The school is like heavy traffic for me. Because the exam stress, tests, written and oral exams do not stop.” (S42)

It is seen that the students who participated in the research stated their opinions about the concept of school with 10 different metaphors in the “School as an Unhappiness Environment” category. The results are presented in Table 3.

Table 3

Metaphors and Students in School as an Unhappiness Environment Category

Category	Metaphor	Number of students using metaphor (f)
School as an unhappiness environment	A boring obligation	2
	A saddening environment	1
	A disturbing place	1
	A boring house	1
	Death	1
	Deadly water at sea	1
	Cold	1
	Written Exam	1
	Exam Stress	1
	House of thrill and horror	1

The opinions of some of the students in “School as an Unhappiness Environment” category are stated below by direct quotations.

“The school is like a boring obligation for me. Because we cannot get a qualified education despite long hours.” (S20)

“The school is like a saddening place for me. Because it is a cinema scene full of nostalgia.” (S24)

“The school is like a disturbing place for me. Because I don’t feel comfortable.” (S26)

“The school is like a boring school for me. Because, unnecessary lessons make me bored when I am just about to take great pleasure in being at school.” (S31)

“The school is like death for me. Because I don’t like it.” (S32)

“The school is like deadly water at sea. Because when you have a mistake, you capsize.” (S3)

“The school is like cold... Because I don’t even want to get near it.” (S36)

“The school is like written exam. Because it is too tense.” (S43)

“The school is like house of thrill and horror for me. Because we have too many exams at school, I get tense and this exhausts me...” (S45)

It is seen that the students who participated in the research stated their opinions about the concept of school with 5 different metaphors in the “School as an Ordinary Environment” category. The results are presented in Table 4.

Table 4

Metaphors and Students in School as an Ordinary Environment Category

Category	Metaphor	Number of students using metaphor (f)
School as an ordinary environment	Just where I have education	2
	Place of memorization	1
	Theoretical information	1
	Normal learning environment	1
	Ordinary place	1

The opinions of some of the students in “*School as an Ordinary Environment*” Category are stated below by direct quotations.

“The school is like a place just where I have education for me. Because our sole aim is to prepare for examinations.” (S8)

“The school is like a place of memorization for me. Because here the teachers just teach formulas but do not teach the reason for formulas...” (S11)

“The school is like theoretical information training for me. Because we're just on paper...” (S30)

“The school is like a normal learning environment for me. Because we learn ordinary things.” (S33)

“The school is like an ordinary place for me. Because it makes me feel like I'm educated by an ordinary teacher.” (S40)

It is seen that the students who participated in the research stated their opinions about the concept of school with 8 different metaphors in the “*School as Home of Information and Entertainment*” category. The results are presented in Table 5.

Table 5

Metaphors and Students in School as Home of Information and Entertainment Category

Category	Metaphor	Number of students using metaphor (f)
School as home of information and entertainment	Home of education	4
	Information house	4
	Education and entertainment room	3
	School	2
	Useful book	1
	Textbook	1
	Information table	1
	New and nice teaching area	1

The opinions of some of the students in “*School as Home of Information and Entertainment*” Category are stated below by direct quotations.

“The school is like home of education for me. Because I learn lots of things and prepare for exams.” (S12)

“The school is like information house for me. Because I get information at school.” (S50)

“The school is like school for me. Because I see everything as it is” (S22)

“The school is like education and entertainment room for me. Because we learn something during the lessons and have fun at breaks.” (S1)

“The school is like a useful book for me. Because it not only educates and prepares me for my daily life but also for my educational life.” (S4)

“The school is like textbook for me. Because I learn information by reading, imagining and feeling it inside myself.” (S27)

“The school is like information table for me. Because everything in school becomes a masterpiece when the subject matters are complete, so the perfection at the end of the table.” (S35)

“The school is like a new and nice teaching place for me. Because we not only have lessons but also extracurricular activities. That's to say, we have educational topics.” (S53)

It is seen that the students who participated in the research stated their opinions about the concept of school with 2 different metaphors in the “*School as a Family Atmosphere*” category. The results are presented in Table 6.

Table 6

Metaphors and Students in School as a Family Atmosphere Category

Category	Metaphor	Number of students using metaphor (f)
School as a family atmosphere	Home	6
	Second home	4

The opinions of some of the students in “*School as a Family Atmosphere*” category are stated below by direct quotations.

“The school is like home for me. Because I have friends there like brother.” (S9)

“The school is like home for me. Because I spend 70% of my daytime at school.” (S23)

“The school is like a second home for me. Because, even if it doesn’t belong to me directly, it is full people who strive hard for me.” (S34)

“The school is like a second home for me. Because most of my time passes there.” (S41, S47)

The Opinions of Gifted Students on the Concept of “SAC”

It is seen that the students who participated in the research stated their opinions about the concept of SAC with 9 different metaphors in the “*SAC as a Peaceful and Safe Environment*” category. The results are presented in Table 7.

Table 7

Metaphors and Students in SAC as a Peaceful and Safe Environment Category

Category	Metaphor	Number of students using metaphor (f)
SAC as a peaceful and safe environment	Relaxation home	3
	My own home	2
	A beautiful place I love	2
	A place where I relax	2
	Break time bell	1
	Heaven	1
	Park	1
	A quiet room of mine	1
	An intimate friend, satisfying my curiosity	1

The opinions of some of the students in “*SAC as a Peaceful and Safe Environment*” category are stated below by direct quotations.

“SAC is like a relaxation home for me. Because I let it all hang out there.” (S44)

“SAC is like my own home. Because when I get information, it makes me feel myself at home.” (S39)

“SAC is like a beautiful place I love. Because there is not dullness of the school thanks to extracurricular activities.” (S20)

“SAC is like a place where I can rid of monotony and relax. Because it contributes to us more if we have fun while learning.” (S8)

“SAC is like break time bell for me. Because it is the only place where I can relieve when I get exasperated.” (S3)

“SAC is like heaven for me. Because I act in line with my abilities and do not have any test anxiety and suppression.” (S17)

“SAC is like a park where I go get rid of my stress. Because I don’t have difficulty at SAC.” (S29)

“SAC is like a quiet room of mine. Because it is the room I turn to after getting rid of school waves.” (S34)

“SAC is like an intimate friend, satisfying my curiosity. Because it always gives logical answers to all my curiosity and surprising questions.” (S42)

It is seen that the students who participated in the research stated their opinions about the concept of SAC with 7 different metaphors in the “SAC as an Environment of Entertainment and Happiness” category. The results are presented in Table 8.

Table 8

Metaphors and Students in SAC as an Environment of Entertainment and Happiness Category

Category	Metaphor	Number of Students Using Metaphor (f)
SAC as an environment of entertainment and happiness	Entertainment center	4
	Address of fun learning	4
	A land full of fun	1
	Playground	1
	Festival	1
	A fire warming the cockles of my heart	1
	Dream	1

The opinions of some of the students in “SAC as an Environment of Entertainment and Happiness” Category are stated below by direct quotations.

“SAC is like an entertainment center. Because I feel myself valued there.” (S5)

“SAC is like the address of fun learning. Because we have lessons at school in the same way we have at SAC, the education level of our country will go up.” (S18)

“SAC is like a land full of exciting activities. Because you are free. Teachers are more sincere; the activities are more enjoyable and didactic.” (S15)

“SAC is like a playground. Because, the subjects there are taught through games.” (S51)

“SAC is like a festival for me. Because we do enjoyable and useful activities.” (S14)

“SAC is like a fire warming the cockles of my heart. Because I like it.” (S36)

“SAC is like a dream for me. Because it is a place where all my dreams come true.” (S40)

It is seen that the students who participated in the research stated their opinions about the concept of SAC with 8 different metaphors in the “SAC as an Environment of Development” category. The results are presented in Table 9.

Table 9

Metaphors and Students in SAC as an Environment of Development Category

Category	Metaphor	Number of students using metaphor (f)
SAC as an environment of development	Science and art	4
	An appropriate environment for education	3
	A place of high-level education	3
	School	3
	Private teaching institution	2
	School of talents	1
	Book of general knowledge	1
	Waterfall	1

The opinions of some of the students in “SAC as an Environment of Development” category are stated below by direct quotations.

“SAC is like SAC for me. Because I see everything as it is.” (S22)

“SAC is like an appropriate environment for education. Because we can clearly express our thoughts and our goal is to learn.” (S10)

“SAC is like a place of high-level education for me. Because there I learn the things I haven’t learned before.” (S38)

“SAC is like school for me. Because I learn what I want.” (S26)

“SAC is like a private teaching institution. Because we can learn something extra.” (S21)

“SAC is like a school of talents for me. Because it’s a place where I really enjoy going and no one forces me to do that.” (S12)

“SAC is like a book of general information. Because it prepares me for my daily life...” (S4)

“SAC is like a waterfall for me. Because it doesn’t need to be explained, everything stands out like a sore thumb, perfect.” (S35)

It is seen that the students who participated in the research stated their opinions about the concept of SAC with 5 different metaphors in the “SAC as an Environment of Application” category. The results are presented in Table 10.

Table 10

Metaphors and Students in SAC as an Environment of Application Category

Category	Metaphor	Number of students using metaphor (f)
SAC as an environment of application	Workshop	2
	Practical information	1
	Life	1
	Laboratory	1
	A place of inquiry	1

The opinions of some of the students in “SAC as an Environment of Application” category are stated below by direct quotations.

“SAC is like a workshop for me. Because I can handle the tools and put into practice what I think.” (S27)

“SAC is like practical information for me. Because, rather than being nonfunctional on the paper, I can see that what I have learned serve the purpose.” (S30)

“SAC is like life for me. Because I love it.” (S32)

“SAC is like a laboratory for me. Because we learn scientific things.” (S33)

“SAC is like a place of inquiry for me. Because I get answers to most of my questions.” (S53)

It is seen that the students who participated in the research stated their opinions about the concept of SAC with 2 different metaphors in the “SAC as an Authentic Environment” category. The results are presented in Table 11.

Table 11

Metaphors and Students in SAC as an Authentic Environment Category

Category	Metaphor	Number of students using metaphor (f)
SAC as an authentic environment	Freedom	2
	A different world	1

The opinions of some of the students in “SAC as an Authentic Environment” category are stated below by direct quotations.

“SAC is like freedom for me. Because I can do whatever I wish.” (S28)

“SAC is like a different world for me. Because I can do activities very different from my daily routines. I can get information that everybody can’t reach...” (S41)

Are There any Differences between the Perceptions of Gifted Students about the School and SAC Concept?

The following table demonstrates differences perceptions of gifted students about the concepts of the School and SAC.

Table 12

Concepts and Metaphors Used

	Different metaphors	Same/Similar metaphors
School concept	Prison, Nice and fun prison, Where I feel limited, Incomplete training, Heavy traffic, A boring obligation, A saddening environment, A disturbing place, A boring house, Death, Deadly water at sea, Cold, Written Exam, Exam Stress, House of thrill and horror, Just where I have education, Place of memorization, Theoretical information, Normal learning environment, Ordinary place, Information table, New and nice teaching area	Home of education, Information house, Education and entertainment room, School, Useful book, Textbook, Home, Second home, New and nice teaching area
SAC concept	Relaxation home, A beautiful place I love, A place where I relax, Break time bell, Heaven, Park, A quiet room of mine, An intimate friend, satisfying my curiosity, Playground, Festival, A fire warming the cockles of my heart, Dream, Science and art, A place of high-level education, Private teaching institution, School of talents, Waterfall, Workshop, Practical information, Life, Laboratory, A place of inquiry, Freedom, A different world	My own home, Entertainment center, Address of fun learning, A land full of fun, An appropriate environment for education, School, Book of general knowledge

Table 12 demonstrates that the number of different metaphors used for the concepts of “school” and “SAC” is much more than the number of same/similar metaphors. It is striking that the common characteristic of the same/similar metaphors is being positive.

Discussion, Conclusion and Recommendations

In the light of the findings obtained in the study, the metaphors produced in relation to the “school” concept were classified according to their characteristics in “School as a Restrictive Environment”, “School as an Unhappiness Environment”, “School as an Ordinary Environment”, “School as Home of Information and Entertainment”, “School as a Family Atmosphere” categories. In the first three of these categories, students ($N = 27$) used negative metaphors for the concept of “school”, while the same number of students ($N = 27$) in the next two categories used positive metaphors. The category in which different metaphors were mostly used was “school as an unhappiness environment” whereas the category with the least different metaphors was “school as a family atmosphere”. Going over the metaphors produced for the concept of “school”, it is noteworthy that metaphors demonstrating both a positive and negative perception was frequently used. For instance, some students referred to “school” as the home of education, information house, entertainment center and second home whereas others associated it with such metaphors as the prison, memorization, death, heavy traffic, exam anxiety and the house of horror. It is possible to say that similar cases have occurred in some of the previous studies. As a matter of fact, according to Aydoğdu (2008) and Saban (2011) there are positive approaches in students’ perceptions as well as negative ones towards school concept. Starting from the generated metaphors, it can be said that although the school is fun and has family atmosphere features for some students, it is perceived as a place where teaching is done in an ordinary way and students feel restricted and unhappy by others. Aslan and Doğan (2016) stated that gifted students express the school as a frightening environment where there are competition and contests. In the study by Feldhusen and Kroll (1991), even if they were tired of school, they concluded that gifted students loved school more than their normal peers. A similar situation was observed when the categories in the present study were taken into consideration. In a study that compared the perceptions of the gifted students with their normal peers, Gentry, Gable and Springer (2000) concluded that the metaphors used by secondary school students with special abilities and normal levels are similar in their attitudes towards school.

The metaphors generated related to the “SAC” concept were classified according to their characteristics in “SAC as a peaceful and safe environment”, “SAC as an environment of entertainment and happiness”, “SAC as an environment of development”, “SAC as an environment of application” and “SAC as an authentic environment” categories. As it is understood from the name of the categories, it was determined that all of the students ($N = 54$) used positive metaphors for the concept of “SAC”. The category in which different metaphors were mostly used was “SAC as a peaceful and safe environment” whereas the category with the least different metaphors was “SAC as an authentic environment”. When the perceptions of gifted students about the “SAC” concept were examined, it was determined that a positive perception was displayed. The students associated these perceptions with such original concepts as relaxation house, break time bell, heaven, entertainment center, festival, workshop, school of talents, freedom, dream and a different world. The results of the study examining the gifted students’ metaphorical perception of Science and Art Centers in Turkey conducted by Kunt and Tortop (2013) can be said to support the present study. That is to say, many metaphors like education center, entertainment center, school, park, break time, my home, special education institution and heaven were used in the same way. Similarly, “SAC” was perceived as a place that contributes to students’ abilities and interests, a place where they feel better and free. It was determined that all the perceptions related to this concept were positive. In their study, Aslan and Doğan (2016) found that gifted students produced metaphors that relate the science and art center to relaxing, exciting and developing.

Among gifted students’ perceptions related to “school” and “SAC” concepts, it was revealed that they used similar metaphors like my second home, education house, entertainment center and, useful book. However, according to the perceptions of the students, it is seen that the environment in school and SAC did not constitute complete integrity. In other words, the school was mentioned with negative metaphors as well as positive

metaphors, but SAC stood out with positive metaphors. Just as in the present study, Oğurlu, Öpengin and Hızlı (2015) examined gifted students' metaphorical perceptions related to "school" and "teacher" concepts and they found out that students used such metaphors as home, prison, information house, book, so on for "school" concept. It is remarkable that same or similar metaphors were seen in the study by Su, Sağlam and Mutlu (2017), in which they compared the metaphorical perception level of students studying at 11 Science and Art Centers in different regions of Turkey related to "SAC" and "school" (Prison, exam, obligation, information house etc. for "school"; my home, workshop, stopover, place for entertainment, game, special education institution/course etc. for "SAC"). This has been found to be remarkable, as gifted students use the same or similar metaphors for the same concepts, although they have different regions or levels of education. Thus, it can be interpreted in the direction that the perception level and thinking styles of gifted students about a concept can demonstrate similarities.

As a result, through the metaphor use of these students, it is understood that gifted students are aware of their individual abilities, and they improve their potential and fulfill it at high levels. Furthermore, the goals mentioned in the SAC directive are attained (MoNE, 2016). Silverman (1994) mentions that gifted children think and feel differently from their peers. Therefore, the metaphors used by these students are worth noting that they reflect their thoughts and feelings. Abawi (2013) investigated how metaphorical concepts are used in schools and how cognitive connections are formed to facilitate collective understanding of metaphors in school-wide implementations. According to him, a rich and well-researched metaphor can capture the essence of what a school community believes is important for student success. This essence can be shared, refined, reflected in the implementation, grasped and directed to practice.

Arrangements can be made to ameliorate the situations that affect school-related perceptions of students in a negative manner. Further research utilizing qualitative methodology and placing an inquiry on the negative perception of students towards the school is warranted. Considering the source of the positive meaning that the students put on SAC, how they dreamed of a school can be investigated. In order to lead students to spend more time in SAC, legal arrangements can be made according to each level of education. Guidance programs can be established on how the students' positive perception about SAC can be better reflected in their social environment at home, school and outside.

References

- Abawi, L. (2013). Metaphor: Powerful imagery bringing learning and teaching to life. *Improving Schools*, 16(2), 130-147. doi: 10.1177/1365480213492409
- Akarsu, F. (2001). *Üstün yetenekli çocuklar: Aileleri ve sorunları [Gifted children: Their families and problems]*. Ankara: Eduser.
- Aslan, D. (2016). Özel yetenekli öğrencilerin müdür kavramına ilişkin metaforik algıları [Metaphoric perceptions of gifted students about the concept of principal]. *Pegem Atıf İndeksi*, 1197-1210. doi: 10.14527/9786053183563b2.073
- Aslan, H., & Doğan, Ü. (2016). Üstün yetenekli öğrencilerin devam ettikleri okulları ile bilim ve sanat merkezine ilişkin metaforik algıları: Karşılaştırmalı durum çalışması [The metaphorical perception of gifted students in terms their school and the art and science centers in which they participate: A comparative study]. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), 335-350. doi: 10.17240/aibuefd.2016.16.2-5000194931
- Ataman, A. (2004). Üstün zekâlı ve üstün özel yetenekli çocuklar. M. R. Şirin, A. Kulaksızoğlu & A. E. Bilgili (Eds.), *Birinci Türkiye üstün yetenekli çocuklar seçilmiş makaleler kitabı [Turkey's first gifted children selected book]* içinde (ss. 155-168). İstanbul: İstanbul Çocuk Vakfı.
- Aydoğdu, E. (2008). *İlköğretim okullarındaki öğrenci ve öğretmenlerin sahip oldukları okul algıları ile ideal okul algılarının metaforlar (mecazlar) yardımıyla analizi [The analyze of perceptions that primary students and teachers have on the school life and ideal school life by using metaphors]* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez Numarası: 177265)
- Balcı, A. (2013). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler [Research methods, techniques and principles in Social Sciences]*. Ankara: Pegem Akademi.
- Baykoç-Dönmez, N. (2011). Üstün ve özel yetenekli çocuklar ve eğitimleri. N. Baykoç Dönmez (Ed.), *Özel gereksinimli çocuklar ve özel eğitim [Children with special needs and special education]* içinde (ss. 361-384). Ankara: Eğiten Kitap.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri [Scientific research methods]*. Ankara: Pegem Akademi.
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni [Qualitative inquiry & research design-choosing among five approaches]* (3. baskı). (M. Bütün & S. B. Demir, Çev.). Ankara: Siyasal. (Orjinal kitabın yayın tarihi 2013)
- Cutts, N. E., & Moseley, N. (2001). *Üstün zekâlı ve yetenekli çocukların eğitimi [Teaching the bright and gifted]*. (İ. Ersevrim, Çev.). İstanbul: Özgür Yayınları.
- Cülha, A., Ateş, R., & Nazlı, K. (2018). Özel yetenekli öğrencilerin ideal öğretmene ilişkin metaforları [Gifted students' metaphors about the ideal teacher]. *Harran Education Journal*, 3(1), 39-51. doi: 10.22596/2018.0301.39.51
- Çifçi, T. (2015). Üstün yetenekli öğrencilerin coğrafya dersine ilişkin algıları [Perceptions of the gifted student on the geography lesson]. *e-International Journal of Educational Research*, 6(3), 87-100. doi: 10.19160/e-ijer.62438
- Demirci, K. (2016). Metafor: Bir anlatım ve üretim mekanizması. M. Sarıca & B. Sarıca (Eds.), *Dil bilimleri kültür ve edebiyat [Linguistics, culture and literature]* içinde (ss. 330-343). Ankara: Padam Yayınları.

- Dur, F. (2006). *Understanding metaphor: A cognitive approach focusing on identification and interpretation of metaphors in poetry. [Eğretileme'yi anlamak: Şiirde eğretileme'yi tanımlamak ve anlamak üzerine bilişsel bir yaklaşım]* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez Numarası: 9205468)
- Eraslan, L. (2011). Sosyolojik metaforlar [Sociological metaphors]. *Akademik Bakış Dergisi*, 27, 1-22.
- Erişti, S. D. (2012). Üstün yetenekli öğrencilerin görsel anlatımlarında geleceğin dünyasına ve teknolojisine ilişkin algıları [Perceptions of talented students in their visual representations about the future world and technology]. *Turkish Journal of Giftedness & Education*, 2(2), 102-117.
- Feldhusen, J. F., & Kroll, M. D. (1991). Boredom or challenge for the academically talented in school. *Gifted Education International*, 7(2), 80-81. doi: 10.1177/026142949100700207
- Gentry, M., Gable, R. K., & Springer, P. (2000). Gifted and nongifted middle school students: Are their attitudes toward school different as measured by the new affective instrument, My Class Activities. . ? *Journal of the Education of the Gifted*, 24(1), 74-95. doi: 10.1177/016235320002400104
- Gillham, B. (2010). *Case study research methods*. London: Bloomsbury Publishing.
- Karabulut, R., Mertol, H., & Alkan, A. (2017). Üstün yetenekli/zekâlı öğrencilerin medyaya yönelik metafor algıları [Metaphor for gifted children perception media]. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 187-196.
- Koç, İ. (2016). Üstün zekâlı ve üstün yetenekli öğrenci velilerinin Bilim ve Sanat Merkezi'yle ilgili görüşleri: Bir BİLSEM örneği [Opinions of the parents of the superior intelligent and gifted students about Science and Art Center: An example of SAC]. *Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, 3(3), 17-24.
- Kunt, K., & Tortop, H. S. (2013). Türkiye'deki üstün yetenekli öğrencilerin Bilim ve Sanat Merkezlerine ilişkin metaforik algıları [The metaphoric perceptions of gifted students about science and art centers in Turkey]. *Üstün Yetenekli Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(2), Özel Sayı, 117-127.
- Kurnaz, A., Çiftçi, Ü., & Karapazar, H. (2013). Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin değer algılarının betimsel bir analizi [A descriptive analysis of gifted and talented students' perception of value]. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 11(26), 185-225. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ded/issue/29173/312411> adresinden edinilmiştir.
- Mertol, H., Doğdu, M., & Yılar, B. (2013). Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin metaforik algıları [Metaphorical perceptions of the gifted and talented students with regard to the social studies lesson]. *Journal of Gifted Education Research*, 1(3), 176-183.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (2016). *Nitel veri analizi [Qualitative data analysis]* (S. Akbaba Altun & A. Ersoy, Çev.). Ankara: Pegem Akademi.
- Milli Eğitim Bakanlığı [Ministry of National Education]. (2013). *Özel yetenekli bireylerin eğitimi strateji ve uygulama kılavuzu 2013-2017 [The strategy and implementation guide for the gifted individuals 2013-2017]*. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2013_11/25034903_zelyeteneklibireylerineitimistratejiveuygulamaklavuzu.pdf adresinden edinilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı [Ministry of National Education] (2016). *Bilim ve sanat merkezi yönergesi [Science and art center directive]*. http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_08/27014859_bilsemynerge adresinden edinilmiştir.

- Oğurlu, Ü., Öpengin, E., & Hızlı, E. (2015). Üstün yetenekli öğrencilerin okul ve öğretmene ilişkin metaforik algıları [Metaphorical perceptions of gifted students related to school and teacher]. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 46, 67-83. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/dpusbe/issue/4788/66085> adresinden edinilmiştir.
- Oxford, R., Tomlinson, S., Barcelos, A., Harrington, C., Lavine, R., Saleh, A., & Longhini, A. (1998). Clashing metaphors about classroom teachers: Toward asystematic typology for the language teaching field. *System*, 26(1), 3-50. doi: 10.1016/S0346-251X(97)00071-7
- Özsoy, Y. (2014). Bilim ve sanat merkezi öğrenci, öğretmen ve velilerinin üstün yetenekli öğrenci kavramına ilişkin metaforları [Metaphors of science and art center students, teachers and parents regarding gifted students]. *Journal of Gifted Education Research*, 2(1), 74-87.
- Pesen, A. (2015). Ebeveynlerin “çocuk” kavramına yükledikleri metaforlar [Metaphors that parents attributed to the concept of “child”]. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 10*(15), 731-748. doi: 10.7827/TurkishStudies.8826
- Rosenman, S. (2008). Metaphor, meaning and psychiatry. *Australasian Psychiatry*, 16(6), 391-396. doi: 10.1080/10398560801995285
- Saban, A. (2011). Prospective computer teachers’ mental images about the concepts of “school” and “computer teacher”. *Educational Science Theory and Practise*, 11(1), 435-446. Retrieved from <https://eric.ed.gov/?id=EJ919910>
- Sharoff, L. (2013). Creative power of metaphorical expression. *Journal of Holistic Nursing*, 31(1), 6-18. doi: 10.1177/0898010112461948
- Silverman, L. K. (1994). The moral sensitivity of gifted children and the evolution of society. *Roeper Review*, 17(2), 110-117. doi: 10.1080/02783199409553636
- Su, Ş., Sağlam, A., & Mutlu, Y. (2017). Bilim ve Sanat Merkezi öğrencilerinin “BİLSEM” ve “okul” kavramlarına ilişkin algı düzeylerinin metaforlarla karşılaştırılması [Comparison of perception levels of Science and Art Center students about “SAC” and “school” concepts with metaphors]. *Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*. 4(3), 91-108. <http://dergipark.org.tr/jgedc/issue/38703/449459> adresinden edinilmiştir.
- Ünal, D., Gür Erdoğan, D., & Demirhan, E. (2016). BİLSEM’de öğrenim gören çocukların anne ve babalarının üstün yetenekli çocuk kavramına dair metaforik algıları [Metaphoric perception of mothers and fathers of children in science and art centers (BİLSEM) regarding the gifted child concept]. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(30), 266-274.
- Ünal, F., & Er, H. (2015). Özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi [Assessment of the opinions of gifted students about social studies courses]. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 16(1), 165-182.
- Yam, Z., Çetinkaya, H., & Kurnaz, A. (2018). Özel yetenekli öğrencilerin “gelecek” kavramına ilişkin algılarının metaforik olarak incelenmesi [A metaphorical examination of gifted students’ perception of “future” concept]. *Milli Eğitim Dergisi*, 47, 67-90. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/milliegitim/issue/40518/478992> adresinden edinilmiştir.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri [Qualitative research methods in the social sciences]*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi

Yıl: 2020, Cilt: 21, Sayı: 2, Sayfa No: 273-297

doi: 10.21565/ozelegitimdergisi.577545

ARAŞTIRMA

Gönderim Tarihi: 13.06.19

Kabul Tarihi: 04.03.20

Erken Görünüm: 12.03.20

Özel Yetenekli Öğrencilerin Algıları Üzerinden Okul ve Bilim ve Sanat Merkezi*

Uğur Epçaçan^{ID**}
Siirt Üniversitesi

Ata Pesen^{ID***}
Siirt Üniversitesi

Burhan Üzümlü^{ID****}
Siirt Üniversitesi

Öz

Özel yetenekli öğrencilerin eğitim aldıkları farklı ortamlar hakkındaki algıları, onlar için doğru öğrenme ortamları oluşturma açısından önemlidir. Dolayısıyla, bu çalışmanın amacı özel yetenekli öğrencilerin okul ve Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) hakkındaki algılarını metafor yoluyla saptamaktır. Araştırmada nitel araştırma modellerinden fenomenolojik model kullanılmıştır. Bu araştırma, 2017-2018 eğitim öğretim yılı bahar döneminde özel yetenekli olduğu belirlenen ve Siirt ili Bilim ve Sanat Merkezi'ne kayıtlı 63 öğrenci ile yapılmıştır. Öğrencilerin “Okul” ve “BİLSEM” kavramları hakkındaki algılarını ortaya çıkarmak için, “Okul.....” gibidir, çünkü ” ve “BİLSEM..... gibidir... çünkü ” ifadelerinin yer aldığı bir form öğrencilere dağıtılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Özel yetenekli öğrenciler “Okul” kavramıyla ilgili 30 farklı metafor ve “BİLSEM” kavramıyla ilgili 31 farklı metafor üretmiştir. “Okul” ve “BİLSEM” kavramlarına ilişkin; ikinci evim, eğitim yuvası, eğlence merkezi, faydalı kitap gibi benzer metaforlar kullanılmıştır. Ancak öğrencilerin algılarına göre okuldaki ve BİLSEM’deki ortamlarının tam anlamıyla bir bütünlük oluşturmadığı yani okulun olumlu metaforların yanında olumsuz metaforla da anıldığı, BİLSEM’in ise tamamen olumlu metaforlarla öne çıktığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Özel yetenekli, okul, Bilim ve Sanat Merkezi, algı, metafor.

Önerilen Atıf Şekli

Epçaçan, U., Pesen, A., & Üzümlü B. (2020). Özel yetenekli öğrencilerin algıları üzerinden okul ve Bilim ve Sanat Merkezi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 21(2), 273-297. doi: 10.21565/ozelegitimdergisi.577545

*Bu çalışma 1-3 Kasım 2018 tarihinde Malatya’da düzenlenen Uluslararası Özel Yetenekliler Eğitimi Kongresi’nde tamamı yayımlanmamış olmak kaydıyla bildiri olarak sunulmuştur.

****Sorumlu Yazar:** Öğr. Gör., E-posta: ugur56@siirt.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-0240-7093>

***Dr. Öğr. Üyesi, E-posta: atapesen@siirt.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-1676-7444>

****Öğr. Gör., E-posta: uzum_b@siirt.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-3385-5841>

Özel yetenekli bireylerin, normal akranlarına göre birçok açıdan farklı ve ileri seviyede olduğu bilinmektedir. Gallagher ve Kirk'e (1989) göre özel yetenekli birey; yaratıcılık, sanat, liderlik ya da entelektüellik alanlarında üst düzey başarı gösteren ve becerilerini geliştirmek için okul ortamında erişemediği, alana yönelik zengin içeriklere sahip etkinliklere ihtiyaç duyan kişidir (Akt: Ünal, Gür Erdoğan, & Demirhan, 2016). Türkiye’de, özel yetenekli bireylerin eğitsel ihtiyaçlarına okul ortamları dışında cevap verebilmek için Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) hizmet vermektedir. Örgün öğrenim gördükleri okulların yanı sıra Bilim ve Sanat Merkezi’nde yeteneklerine göre eğitim alan özel yetenekli öğrencilerin duyuşsal açıdan öğrenme ortamına ilişkin algıları, öğrenme ve öğretme sürecini olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilir (Baykoç-Dönmez, 2011). Bu öğrenciler örgün öğrenim gördükleri okullarda yaş ve gelişim basamaklarına uygun eğitim alırken, üstün yetenekli bireyler strateji ve uygulama planında da belirtildiği gibi (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013), BİLSEM aracılığı ile özel yeteneklerine göre oluşturulan öğrenme ortamlarına yetiştirilmektedirler. Dolayısıyla özel yetenekli öğrencilerin gelişimleri açısından farklı olduğu düşünülen bu öğrenme ortamlarına ilişkin algıları oldukça önemlidir. Yukarıda normal akranlarından birçok yönüyle farklı oldukları anlatılan öğrencilerin önemli bir farklılıkları da sahip oldukları bilişsel yetenekleridir (Akarsu, 2001; Ataman, 2004; Cutts & Moseley, 2001). Bu bireylerin herhangi bir nesneyi, olguyu veya durumu düşünce dünyasında neye benzettiği, nasıl algıladığı ve hangi metaforları kullanarak açıklama yoluna gittiği merak konusu olmuştur.

Metafor, deneyim ya da algıları kişisel düşünce ifadesi olarak tanımlamanın bir yoludur (Dur, 2006; Sharoff, 2013). Genel anlamda metafor, bir varlığın bazı özelliklerinin başka bir varlığa aktarılması, taşınması anlamındadır. Metafor, çok kullanışlı bir anlatım aracı olmanın yanında yapısal olarak da bir üretim aracı şeklinde düşünülebilir. Bilişsel olarak yeni durumlara geçiş kolaylığını ve uyumu sağlama özelliği ile metaforlar dil, edebiyat, eğitim ve diğer farklı alanlarda sıklıkla kullanılmaktadır. Metafor, anlatım tekniği olarak düşünüldüğünde bir benzetme yapma eylemidir (Demirci, 2016). Dolayısıyla metaforlarla ortaya konan soyut düşünce biçimi, karmaşık bir olgunun veya durumun özelliklerini belirtme yönünde benzer bir nesne ve olguyu araç olarak kullanma yoluna karşılık gelmektedir (Oxford vd., 1998). Pesen’e (2015) göre bireylerin mecazlar yolu ile ortaya koyduğu algı farklılığı “*kuantum bakış*” şeklinde ifade edilmektedir. Buna göre herhangi bir kavram ile ilgili algı, o kavrama nereden bakıldığı ve bireyin kendini etken veya edilgen şekilde konumlandırması üzerinden açıklanabilir.

Mecazlar aracılığıyla bir durumun özelliklerini uygun ve doğru bir dil ile anlatmak, bireyin bilişsel kapasitesi ile ilgilidir. Bu yüzden zihinsel bir araç olarak metaforlar aracılığıyla bireylerin, algısal benzerliği bulunan bir objeden diğerine nasıl aktarıldığı ortaya çıkarılabilir. Ayrıca metaforların doğru bilgileri ortaya çıkarma gücüne de sahip olduğu düşünülürse metafor kullanma sürecinde bireyler, yaşamları ve deneyimleri ile örüntü oluşturarak, farkında olarak ya da olmayarak doğruları ve gerçekleri ifade etme eğilimi gösterebilirler.

Rosenman (2008), metaforun bilişsel rolünü incelerken, psikiyatrik kavramların desteklenmesinde kullanıldığını ve şu anda gerçek olarak kabul edilen mevcut kavramların gömülü/yerleşmiş metaforlara dayandığını ifade etmiştir. Eğitimde, öğretme ve öğrenme uygulamaları ile ilgili düşüncelerin yansıtılmasında, metaforların deneyim ve anlamının başka bir yolu olarak kullanıldığını söylemek mümkündür. Eraslan’a (2011) göre belli bir alana ilişkin deneyim ve yaşanmışlığı belirttiği için metaforlar, bir kavramın başka bir kavram ile anlatılmasından çok daha güçlü bilişsel bir sürecin ürünüdür.

Alanyazın incelendiğinde özel yetenekli öğrencilerin çeşitli kavramlara ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla tespit etmeye yönelik çok sayıda çalışmanın yapıldığı tespit edilmiştir (Aslan, 2016; Culha, Ateş, & Nazlı, 2018; Çifçi, 2015; Mertol & Alkan, 2017; Koç, 2016; Kurnaz, Çiftci, & Karapazar, 2013; Mertol, Doğdu, & Yılar, 2013; Özsoy, 2014; Ünal & Er, 2015; Yam, Çetinkaya, & Kurnaz, 2018). Alanyazında BİLSEM ve okul kavramına yönelik çalışmalar incelendiğinde; Kunt ve Tortop (2013), üstün yetenekli öğrencilerin BİLSEM’e ilişkin algılarını; Ogurlu, Öpengin ve Hızlı (2015) ise okul kavramına ilişkin metaforik algılarını tespit etmiştir. Su, Sağlam ve Mutlu (2017) üstün yetenekli öğrencilerin hem okul hem de BİLSEM’e ilişkin metaforik algılarını belirlemeyi hedeflemiştir. Bu yönü ile bakıldığında özel yetenekli öğrencilerin okula ve BİLSEM’e ilişkin algılarının bir bütünlük taşıyıp taşımadığı sorusuna, öğrencilerin iki farklı öğrenme ortamı hakkındaki görüşlerini

içeren metaforlar üzerinden yanıt verilebilirliğiyle metaforların özel yetenekli öğrencilerin “okul” ve “BİLSEM” kavramlarına ilişkin algılarını dışavurmada başvurulabilecek önemli bir araç olduğu söylenebilir.

Bu araştırmanın amacı özel yetenekli öğrencilerin okula ve BİLSEM’e ilişkin algılarını tespit etmektir. Bu genel amaç doğrultusunda özel yetenekli öğrencilerin;

1. Okul kavramına ilişkin algıları,
2. BİLSEM kavramına ilişkin algıları ve
3. Okul ve BİLSEM kavramlarına ilişkin algıları arasındaki farklılıklar araştırılmıştır.

Özel yetenekli öğrencilerin öğrenim gördüğü farklı ortamlara ilişkin algıları, onlar için daha uygun öğrenim ortamlarını oluşturmak açısından önem taşımaktadır. Bu araştırmanın, metaforlar aracılığıyla özel yetenekli öğrencilerin sahip olduğu algı farklılığını ortaya çıkarabilmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırma Deseni

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) modeli kullanılmıştır. Olgu bilim modeli, bireyin farkında olduğu ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığı olgulara odaklanması demektir. Bu modele göre, gerçekçi ve bütüncül bir şekilde algı ve olayların doğal ortamında ortaya konulması önemlidir. Olgu bilim, bireyin tümüyle yabancı olmadığı aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığı olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için uygundur (Yıldırım & Şimşek, 2013). Fenomenolojik model ile yapılan araştırmalarda katılımcıların bir fenomen ya da kavrama ilişkin yaşantılarının ortak anlamı derinlemesine ifade edilir (Creswell, 2013).

Çalışma Grubu

Bu araştırma 2017-2018 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Siirt Bilim ve Sanat Merkezi’nde kayıtlı 68 öğrenciden BİLSEM’e devam eden 63 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubuna tüm öğrenciler dahil edilmiş olup düzgün doldurulmayan 9 form çıkarıldığında 54 öğrencinin görüşleri değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmaya katılan öğrenciler ilköğretim (5), ortaokul (32) ve lise (17) öğrencilerinden oluşmaktadır.

Veri Toplanması ve Analizi

Araştırmaya katılan öğrencilerin “Okul” ve “BİLSEM” kavramlarına ilişkin algılarını belirlemek amacıyla “Okul..... gibidir; çünkü.....” ve “BİLSEM..... gibidir; çünkü.....” ifadelerinin yer aldığı bir form kullanılmıştır. Bu form kaynak bireyin ilgi, görüş, tutum ve davranışlarından faydalanmak için oluşturulmuştur (Balcı, 2013). Görüşme sırasında araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme veya soru formları basit, gerçeğe dayalı bilgi toplamada kullanılabilirler (Gillham, 2010). Araştırma için gerekli mercilerden izinler alındıktan sonra okul idaresi ile görüşülerek ayrı ayrı belirlenen gün ve saatlerde (öğrencilerin devam ettiği eğitim programları dikkate alınarak) görüşme formları öğrencilere uygulanmıştır. Katılımcıların görüşlerini rahat bir şekilde ifade edebilmeleri için görüşmeler okul idaresinin belirlediği uygun bir oda veya derslikte yapılarak gerçekleştirilmiştir.

Elde edilen verilerin çözümlemesinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi belirli kurallara ilişkin kodlamalar ile bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileriyle özetlendiği sistematik, tekrar edilebilir bir teknik olarak tanımlanabilir (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2014). İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Araştırmadaki veriler incelenmiş, uygun görülmeyen veriler elendikten sonra, görüşleri değerlendirilen 54 özel yetenekli öğrencinin, “okul” ve “BİLSEM” kavramlarına ilişkin metaforları belirlenmiştir.

Üretilen metaforlar benzer özelliklere sahip olma durumlarına göre kategorize edilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğini belirlemek üzere araştırmacılar tarafından oluşturulan kategorilerin metaforlarla uygunluğunu doğrulamak amacıyla 1 eğitim programcısı ve 2 özel eğitimci uzmanın görüşlerine başvurulmuştur. Görüşlerine başvuru uzman kişilerin incelemeleri sonucunda “görüş birliği” ve “görüş ayrılığı” olan kategoriler belirlenmiştir. Gerekli düzenlemelerden sonra Miles ve Huberman’ın (2016) önerdiği güvenilirlik formülü [Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)] kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek’in (2013) de ifade ettiği üzere nitel çalışmalarda, araştırmacı ve uzmanların veri çözümlemeleri arasında en az %70 oranında bir güvenilirlik yüzdesi elde edilmelidir. Bu çalışmada tüm kategorilerin toplamında elde edilen ortalama güvenilirlik katsayısı “okul” kavramı için .90 ve “BİLSEM” kavramı için .93 olarak çıkmıştır.

Bulgular

Bu bölümde özel yetenekli öğrencilerin okul ve BİLSEM kavramlarına ilişkin ürettikleri metaforlar sunulmuştur. Okul kavramı için 5, BİLSEM kavramı için de 5 olmak üzere toplamda 10 farklı kategori oluşturulmuştur. Daha sonra bu kavramsal kategoriler için örnek metaforlar verilmiştir. Son olarak özel yetenekli öğrencilerin okul ve BİLSEM kavramlarına yönelik algıları arasında farklılık olup olmadığı incelenmiştir.

Özel Yetenekli Öğrencilerin “Okul” Kavramına İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin okul kavramına ilişkin görüşlerini, “*Kısıtlayıcı Bir Ortam Olarak Okul*” kategorisinde 5 farklı metafor ile belirttikleri görülmektedir. Bu metaforlar; hapisane, güzel ve eğlenceli bir hapisane, kısıtlı hissettiğim yer, eksik eğitim ve yoğun bir trafik şeklinde sıralanmaktadır. Bu kategori içerisinde öğrencilerin bazılarının ait görüşler doğrudan alıntılar yoluyla aşağıda ifade edilmiştir.

“Okul benim için hapisane gibidir. Çünkü buraya isteyerek gelmiyor, dersin bitmesi için saniyeleri sayıyorum.” (Ö5)

“Okul benim için hapisane gibidir. Çünkü kendimi esir hissediyorum.” (Ö28)

“Okul benim için güzel ve eğlenceli bir hapisane gibidir. Çünkü izin almadan çıkamıyorsun ama çıkma ihtiyacı da duymuyorsun.” (Ö15)

“Okul benim için kendimi kısıtlı hissettiğim bir yer gibidir. Çünkü sınıfta çok kişi olduğundan kendimi yeterince ifade edemiyorum.” (Ö52)

“Okul benim için eksik eğitimin olduğu bir yer gibidir. Çünkü okulda sadece sınav odaklı çalışıyoruz.” (Ö10)

“Okul benim için yoğun bir trafik gibidir. Çünkü sınav stresi, deneme sınavları, yazılıları, sözlüleri bitmiyor.” (Ö42)

Araştırmaya katılan öğrencilerin okul kavramına ilişkin görüşlerini, “*Mutsuzluk Ortamı Olarak Okul*” kategorisinde 10 farklı metafor ile belirttikleri görülmektedir. Bu metaforlar; sıkıcı bir zorunluluk, üzücü bir ortam, rahatsız eden bir yer, sıkıcı bir yuva, ölüm, denizdeki ölümcül su, soğuk, yazılı, sınav stresi, heyecan ve korku evi şeklindedir. Bu kategori içerisinde öğrencilerin bazılarının ait görüşler doğrudan alıntılar yoluyla aşağıda verilmiştir.

“Okul benim için sıkıcı bir zorunluluk gibidir. Çünkü uzun saatler kalmamıza rağmen nitelikli bir eğitim alamıyoruz.” (Ö20)

“Okul benim için üzücü bir ortam gibidir. Çünkü nostalji dolu bir sinema sahnesidir.” (Ö24)

“Okul benim için rahatsız bir yer gibidir. Çünkü kendimi iyi hissetmiyorum.” (Ö26)

“Okul benim için sıkıcı bir yuva gibidir. Çünkü okulda bulunmaktan tam keyif alırken gereksiz dersler sıkıyor.” (Ö31)

“Okul benim için ölüm gibidir. Çünkü sevmiyorum.” (Ö32)

“Okul benim için denizdeki ölümcül su gibidir. Çünkü bir hatan olduğunda alabora olursun.” (Ö3)

“Okul benim için soğuk gibidir. Çünkü yanına yaklaşmak bile istemiyorum.” (Ö36)

“Okul benim için yazılı gibidir. Çünkü çok stresli.” (Ö43)

“Okul benim için heyecan ve korku evi gibidir. Çünkü okulda sürekli sınav oluyoruz çok stresli oluyorum bu beni çok yoruyor.” (Ö45)

Araştırmaya katılan öğrencilerin okul kavramına ilişkin görüşlerini, “Sıradan Bir Ortam Olarak Okul” kategorisinde 5 farklı metafor ile belirttikleri görülmektedir. Metaforlar; sadece eğitim aldığı yer, ezber yeri, teorik bilgi, normal öğrenim ortamı ve sıradan bir yer olarak ifade edilmiştir. Bu kategoride öğrencilerin bazılarına ait görüşlere doğrudan alıntılarla aşağıda olduğu gibi yer verilmiştir.

“Okul benim için sadece eğitim aldığı yer gibidir. Çünkü tek amacımız sınavlara hazırlanmak.” (Ö8)

“Okul benim için ezber yeri gibidir. Çünkü burada hocalar bize formül öğretir ama formülün niye böyle olduğunu öğretmez.” (Ö11)

“Okul benim için teorik bilgiler eğitimi gibidir. Çünkü sadece kâğıt üzerinde varız.” (Ö30)

“Okul benim için normal bir öğrenim ortamı gibidir. Çünkü sıradan şeyler görüyoruz.” (Ö33)

“Okul benim için sıradan bir yer gibidir. Çünkü bilgiyi anlatırken kendimi orta düzey bir öğretmenin elindeymişim gibi hissettiriyor.” (Ö40)

Araştırmaya katılan öğrencilerin okul kavramına ilişkin görüşlerini, “Bilgi ve Eğlence Yuvası Olarak Okul” kategorisinde 8 farklı metafor ile belirttikleri görülmektedir. Bu metaforlar; eğitim yuvası, bilgi evi, eğitim ve eğlence salonu, okul, faydalı bir kitap, ders kitabı, bilgi tablosu ile yeni ve güzel öğretim alanı olarak sıralanmıştır. Bu kategoride öğrencilerin bazı görüşleri doğrudan alıntılarla aşağıda ifade edildiği gibidir.

“Okul benim için eğitim yuvası gibidir. Çünkü bir şeyler öğrenir sınavlara çalışırım.” (Ö12)

“Benim için okul bilgi evi gibidir. Çünkü okulda bilgileri öğrenirim.” (Ö50)

“Okul benim için okul gibidir. Çünkü hiçbir şeyi olduğundan başka görmem.” (Ö22)

“Okul benim için eğitim ve eğlence salonu gibidir. Çünkü derslerde bir şeyler öğreniyoruz, teneffüslerde de eğleniyoruz.” (Ö1)

“Okul benim için faydalı bir kitap gibidir. Çünkü beni gerek günlük gerekse eğitim hayatım için hazırlar.” (Ö4)

“Okul benim için ders kitabı gibidir. Çünkü bilgileri okuyarak hayal ederek kendimi içinde hissederek öğreniyorum.” (Ö27)

“Okul benim için bilgi tablosu gibidir. Çünkü okulda her şey bilgiler konular tastamam olunca bir saheser olur dört dörtlük olur yani tablonun sonundaki mükemmellik.” (Ö35)

“Okul benim için yeni ve güzel şeyler öğretim alanı gibidir. Çünkü sadece ders değil ders dışı etkinlikler de görüyoruz. Yani eğitici şeyler görüyoruz.” (Ö53)

Araştırmaya katılan öğrencilerin okul kavramına ilişkin görüşlerini, “Aile Ortamı Olarak Okul” kategorisinde 2 farklı metafor ile belirttikleri görülmektedir. Bu metaforlar; Ev ve ikinci ev olarak ifade edilmiştir. Bu kategoride öğrencilerin bazı görüşleri doğrudan alıntılarla aşağıda ifade edildiği gibidir.

“Okul benim için ev gibidir. Çünkü günümün %70’ini okulda geçiriyorum.” (Ö23)

“Okul benim için ikinci bir ev gibidir. Çünkü orası doğrudan bana ait olmasa da benim için uğraşan insanlarla doludur.” (Ö34)

Özel Yetenekli Öğrencilerin “BİLSEM” Kavramına İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin BİLSEM kavramına ilişkin görüşlerini, *“Huzur ve Güven Ortamı Olarak BİLSEM”* kategorisinde 9 farklı metafor ile belirttikleri görülmektedir. Bu metaforlar; Dinlenme evi, kendi evim, sevdiğim güzel bir yer, rahatladığım yer, teneffüs zili, cennet, park, kendime ait sessiz oda ve merak gideren samimi bir dost şeklinde sıralanmıştır. Bu kategori içerisinde öğrencilerin bazılarına ait görüşler doğrudan alıntılar yoluyla aşağıda verilmiştir.

“Bilsem benim için dinlenme evi gibidir. Çünkü orada kafamı dağıtırım.” (Ö44)

“Bilsem benim için kendi evim gibidir. Çünkü bilgiyi alırken kendimi evimdeymişim gibi hissettiriyor.” (Ö39)

“Bilsem benim için sevdiğim güzel bir yer gibidir. Çünkü ders dışı etkinlikler sayesinde okulun sıkıcılığı burda yok.” (Ö20)

“Bilsem benim için monotonluktan çıkıp rahatladığım bir kurum gibidir. Çünkü eğlenirken öğrenmemiz bizi daha iyi yerlere taşıyor.” (Ö8)

“Bilsem benim için teneffüs zili gibidir. Çünkü bunaldığım zaman tek rahat bulabildiğim yer orasıdır.” (Ö3)

“Bilsem benim için cennet gibidir. Çünkü yeteneklerim doğrultusunda hareket ediyorum ve sınav kaygısı baskılar yok.” (Ö17)

“Bilsem benim için stres atmak için gittiğimiz park gibidir. Çünkü bilsemde zorlanmıyorum.” (Ö29)

“Bilsem benim için kendime ait sessiz bir oda gibidir. Çünkü okulun dalgalarından kurtulduktan sonra sessizlik için geldiğim odadır.” (Ö34)

“Bilsem benim için merak gideren samimi bir dost gibidir. Çünkü benim tüm merakıma ve şaşırtan sorularıma her zaman mantıklı yanıtlar verir.” (Ö42)

Araştırmaya katılan öğrencilerin BİLSEM kavramına ilişkin görüşlerini, *“Eğlence ve Mutluluk Ortamı Olarak BİLSEM”* kategorisinde 7 farklı metafor ile belirttikleri görülmektedir. Bu metaforlar; eğlence merkezi, eğlenerek öğrenme adresi, eğlence dolu bir arazi, oyun oynama yeri, festival, içi ısıtan ateş ve rüya olarak ifade edilmiştir. Bu kategori içerisinde öğrencilerin bazılarına ait görüşler doğrudan alıntılar yoluyla aşağıda verildiği gibidir.

“Bilsem benim için eğlence merkezi gibidir. Çünkü kendimi orada değerli hissediyorum.” (Ö5)

“Bilsem benim için eğlenerek öğrenmenin adresi gibidir. Çünkü bilsemde işlediğimiz dersi okulda işlese ülkemizin eğitim düzeyi uçar.” (Ö18)

“Bilsem benim için çok eğlenceli etkinliklerle dolu bir arazi gibidir. Çünkü özgürsün. Hocalar daha samimi etkinlikler daha eğlenceli ve öğretici.” (Ö15)

“Bilsem benim için oyun oynama yeri gibidir. Çünkü orada dersler oyunla anlatılıyor.” (Ö51)

“Bilsem benim için festival gibidir. Çünkü eğlenceli ve yararlı etkinlikler yapıyoruz.” (Ö14)

“Bilsem içi ısıtan ateş gibidir. Çünkü seviyorum.” (Ö36)

“Bilsem benim için rüya gibidir. Çünkü bütün hayallerimin hayat bulmuş hali gibi.” (Ö40)

Araştırmaya katılan öğrencilerin BİLSEM kavramına ilişkin görüşlerini, “*Gelişim Ortamı Olarak BİLSEM*” kategorisinde 8 farklı metafor ile belirttikleri görülmektedir. Bu metaforlar; Bilim ve sanat, uygun eğitim ortamı, üst düzey öğrenim yeri, okul, dersane, yetenek okulu, genel kültür kitabı ve şelale olarak belirtilmiştir. Bu kategoride öğrencilerin bazılarına ait görüşlere doğrudan alıntılarla aşağıda olduğu gibi yer verilmiştir.

“*Bilsem benim için bilsem gibidir. Çünkü hiçbir şeyi olduğundan başka görmem.*” (Ö22)

“*Bilsem benim için uygun eğitim ortamı gibidir. Çünkü fikirlerimizi açıkça belirtiyoruz ve amacımız öğrenmek oluyor.*” (Ö10)

“*Bilsem benim için üst düzey öğrenim yeri gibidir. Çünkü orada daha önce öğrenmediğim şeyleri öğreniyoruz.*” (Ö38)

“*Bilsem benim için okul gibidir. Çünkü öğrenmek istediklerimi öğreniyorum.*” (Ö26)

“*Bilsem benim için dersane gibidir. Çünkü ek bilgiler öğreniyoruz.*” (Ö21)

“*Bilsem benim için yetenek okulu gibidir. Çünkü gerçekten yapmaktan zevk aldığım ve kimsenin beni buna zorlamadığı bir yerdir.*” (Ö12)

“*Bilsem benim için genel kültür kitabı gibidir. Çünkü beni günlük yaşantıma hazırlar.*” (Ö4)

“*Bilsem benim için şelale gibidir. Çünkü anlatmaya gerek yok her şey ortada, mükemmel.*” (Ö35)

Araştırmaya katılan öğrencilerin BİLSEM kavramına ilişkin görüşlerini, “*Uygulama Ortamı Olarak BİLSEM*” kategorisinde 5 farklı metafor ile belirttikleri görülmektedir. Metaforlar; atölye, pratik bilgi, yaşam, laboratuvar ve soru sorma yeri şeklinde ifade edilmiştir. Bu kategori içerisinde öğrencilerin bazılarına ait görüşler doğrudan alıntılar yoluyla aşağıda verilmiştir.

“*Bilsem benim için atölye gibidir. Çünkü aletleri elime alıp kafamdakileri gerçekleştirebiliyorum.*” (Ö27)

“*Bilsem benim için pratik bilgi gibidir. Çünkü sadece kâğıt üzerinde kalmaktansa öğrendiklerimin ne işe yarayacağını görürüm.*” (Ö30)

“*Bilsem benim için yaşam gibidir. Çünkü seviyorum.*” (Ö32)

“*Bilsem benim için laboratuvar gibidir çünkü bilimsel şeyler öğreniyoruz.*” (Ö33)

“*Bilsem benim için soru sorma yeri gibidir. Çünkü orada çoğu soruma cevap alıyorum.*” (Ö53)

Araştırmaya katılan öğrencilerin BİLSEM kavramına ilişkin görüşlerini, “*Özgün Bir Ortam Olarak BİLSEM*” kategorisinde 2 farklı metafor ile belirttikleri görülmektedir. Metaforlar; özgürlük ve farklı bir dünya olarak ifade edilmiştir. Bu kategoride öğrencilerin bazı görüşleri doğrudan alıntılarla aşağıda verilmiştir.

“*Bilsem benim için özgürlük gibidir. Çünkü istediğim şeyi yapabiliyorum.*” (Ö28)

“*Bilsem benim için farklı bir dünya gibidir. Çünkü günlük maraton hayatımdan çok ayrı etkinlikler yapıyorum. Herkesin ulaşamadığı bilgiler ediniyorum.*” (Ö41)

Özel Yetenekli Öğrencilerin Okul ve BİLSEM Kavramına İlişkin Kullandığı Farklı ve Benzer Metaforlar

Okul kavramı için kullanılan farklı metaforlar; hapisane, güzel ve eğlenceli bir hapisane, kısıtlı hissettiğim yer, eksik eğitim, yoğun bir trafik, sıkıcı bir zorunluluk, üzücü bir ortam, rahatsız eden bir yer, sıkıcı bir yuva, ölüm, denizdeki ölümcül su, soğuk, yazılı, sınav stresi, heyecan ve korku evi, sadece eğitim aldığım yer, ezber yeri, teorik bilgi, normal öğrenim ortamı, sıradan bir yer, bilgi tablosu, yeni ve güzel öğretim alanı.

BİLSEM kavramı için kullanılan farklı metaforlar; dinlenme evi, sevdiğim güzel bir yer, rahatladığım yer, teneffüs zili, cennet, park, kendime ait sessiz oda, merak gideren samimi bir dost, oyun oynama yeri, festival, içi ısıtan ateş, rüya, bilim ve sanat, üst düzey öğrenim yeri, dersane, yetenek okulu, şelale, atölye, pratik bilgi, yaşam, laboratuvar, soru sorma yeri, özgürlük, farklı bir dünya. Okul kavramı için kullanılan aynı/benzer metaforlar; eğitim yuvası, bilgi evi, eğitim ve eğlence salonu, okul, faydalı bir kitap, ders kitabı, ev, ikinci ev. BİLSEM kavramı için kullanılan aynı/benzer metaforlar; kendi evim, eğlence merkezi, eğlenerek öğrenme adresi, eğlence dolu bir arazi, uygun eğitim ortamı, okul, genel kültür kitabı.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmada elde edilen bulgular ışığında “okul” kavramına ilişkin üretilen metaforlar; “kısıtlayıcı bir ortam olarak okul”, “mutsuzluk ortamı olarak okul”, “sıradan bir ortam olarak okul”, “bilgi ve eğlence yuvası olarak okul” ve “aile ortamı olarak okul” kategorilerinde özelliklerine göre sınıflandırılmıştır. Bu kategorilerin ilk üçünde öğrenciler ($N = 27$) “okul” kavramı için olumsuz metaforlar kullanırken, sonraki iki kategoride aynı sayıda öğrencinin ($N = 27$) olumlu metaforlar kullandığı görülmüştür. Farklı metaforların en çok kullanıldığı kategori “mutsuzluk ortamı olarak okul” kategorisi iken, en az kullanıldığı kategori ise “aile ortamı olarak okul” kategorisi olmuştur. “Okul” kavramı ile ilgili üretilen metaforlar incelendiğinde olumlu bir algının yanında olumsuz bir algıyı da ortaya koyan metaforların sıklıkla kullanıldığı gözlenmektedir. Örneğin; öğrencilerin bir kısmı, okulu, eğitim yuvası, bilgi evi, eğlence salonu ve ikinci ev şeklinde ifade ederken diğer bir kısmı da hapisane, ezber, zorunluluk, ölüm, soğuk, yoğun trafik, sınav stresi ve korku evi gibi metaforlarla ilişkilendirmiştir. Daha önce yapılmış bazı çalışmalarda benzer durumların ortaya çıktığını söylemek mümkündür. Aydoğdu (2008) ve Saban’a (2011) göre, öğrencilerin okul kavramına yönelik algılarında olumlu yaklaşımlarla birlikte, olumsuz yaklaşımlar da söz konusudur. Ortaya çıkan metaforlardan hareketle okulun, bazı öğrenciler için eğlenceli ve aile ortamı özelliklerine sahip olduğu görülse de diğerleri için öğretimin sıradan yapıldığı, öğrencilerin kendilerini kısıtlanmış ve mutsuz hissettiği bir yer olarak algılandığı söylenebilir. Aslan ve Doğan (2016) yaptıkları çalışmada üstün yetenekli öğrencilerin okulu yarışmanın ve rekabetin olduğu korkutucu bir ortam olarak ifade ettikleri belirtilmiştir. Feldhusen ve Kroll’un (1991) yaptığı çalışmada özel yetenekli öğrencilerin, okul ortamından sıkıldıkları halde normal düzeyde olan akranlarına göre okulu daha çok sevdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmada oluşturulan kategoriler incelendiğinde benzer bir durumun ortaya çıktığı görülmektedir. Yine özel yetenekli öğrencilerin normal akranlarına göre algılarının değerlendirildiği bir çalışmada, Gentry, Gable ve Springer (2000), özel yetenekli ve normal düzeyde olan ortaokul öğrencilerinin, sınıf etkinliklerinde okula ilişkin tutumlarında kullandıkları metaforların benzerlik gösterdiği sonucuna ulaşmıştır.

“BİLSEM” kavramına ilişkin üretilen metaforlar; “huzur ve güven ortamı olarak BİLSEM”, “eğlence ve mutluluk ortamı olarak BİLSEM”, “gelişim ortamı olarak BİLSEM”, “uygulama ortamı olarak BİLSEM” ve “özgün bir ortam olarak BİLSEM” kategorilerinde özelliklerine göre sınıflandırılmıştır. Oluşturulan kategorilerin adından da anlaşılacağı üzere öğrencilerin tamamının ($N = 54$) “BİLSEM” kavramı için olumlu metaforlar kullandığı tespit edilmiştir. Farklı metaforların en çok kullanıldığı kategori “huzur ve güven ortamı olarak BİLSEM” kategorisi iken, en az kullanıldığı kategori ise “özgün bir ortam olarak BİLSEM” kategorisi olmuştur. Özel yetenekli öğrencilerin “BİLSEM” kavramına ilişkin algıları incelendiğinde ise olumlu bir algı sergilendiği tespit edilmiştir. Öğrenciler bu algılarını dinlenme evi, teneffüs zili, cennet, eğlence merkezi, festival, atölye, yetenek okulu özgürlük, rüya ve farklı bir dünya gibi orijinal kavramlarla ilişkilendirmiştir. Kunt ve Tortop’un (2013) Türkiye’deki özel yetenekli öğrencilerin Bilim ve Sanat Merkezleri’ne ilişkin metaforik algılarını incelediği çalışmada bu araştırmayı destekler nitelikte sonuçların ortaya çıktığı gözlenmiştir. Örneğin; eğitim merkezi, eğlence merkezi, okul, park, teneffüs, evim, dersane, cennet gibi çok sayıda metaforun aynı şekilde kullanıldığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde BİLSEM’in, öğrencilerin yetenek ve ilgilerini geliştirmelerine katkı sağlayan, kendilerini daha iyi hissettikleri ve özgür oldukları bir yer şeklinde algılandığı ve bu kavrama ilişkin algıların tamamen olumlu olduğu görülmüştür. Aslan ve Doğan (2016) tarafından yapılan çalışmada da üstün yetenekli öğrencilerin bilim ve sanat merkezini rahatlatıcı, heyecan verici ve gelişmişlik ile ilişkilendirilen metaforlar ürettikleri tespit edilmiştir.

Özel yetenekli öğrencilerin “okul” ve “BİLSEM” kavramlarına ilişkin algıları arasında; ikinci evim, eğitim yuvası, eğlence merkezi, faydalı kitap gibi benzer ifadelerin olduğu metaforlar kullanılmıştır. Ancak öğrencilerin algılarına göre okuldaki ve BİLSEM’deki ortamlarının tam anlamıyla bir bütünlük oluşturmadığı yani okulun olumlu metaforların yanında olumsuz metaforla da anıldığı, BİLSEM’in ise tamamen olumlu metaforlarla öne çıktığı görülmektedir. Oğurlu, Öpengin ve Hızlı’nın (2015) özel yetenekli çocukların, “okul” ve “öğretmen” kavramlarına ilişkin metaforik algılarını incelediği çalışmada, bu çalışmada olduğu gibi “okul” kavramı için; ev, hapisane, bilgi yuvası, kitap vb. metaforların kullanıldığı tespit edilmiştir. Su, Sağlam ve Mutlu’nun (2017) Türkiye’nin farklı bölgelerindeki 11 Bilim ve Sanat Merkezi’nde öğrenim gören özel yetenekli öğrencilerin, “BİLSEM” ve “okul” kavramlarına yönelik algı düzeylerini metaforlarla karşılaştırdığı çalışmada, bu çalışmada da geçen metaforların aynısının veya benzerlerinin kullanıldığı dikkat çekmiştir (“Okul” için; hapis, sınav, zorunluluk, bilgi yuvası vb., “BİLSEM” için, evim, atölye, dinlenme tesisi, eğlence yeri, oyun, dersane/kurs vb.). Farklı bölgeler veya öğrenim düzeyine sahip olmalarına karşın özel yetenekli öğrencilerin aynı kavramlar için aynı veya benzer metaforları kullanmaları dikkat çekici bulunmuştur. Bu bulgu herhangi bir kavrama dair algı düzeylerinin ve düşünme biçimlerinin benzerlik gösterebileceği şeklinde yorumlanabilir.

Sonuç olarak, öğrencilerin kullandıkları metaforlar sayesinde öğrencilerin bireysel yeteneklerinin farkında oldukları ve potansiyellerini geliştirdikleri ve bunu yüksek seviyelerde yerine getirdikleri anlaşılmaktadır. Dahası, BİLSEM yönervesinde ifade edilen hedefler gerçekleştirilmiştir. Silverman (1994), özel yetenekli çocukların, akranlarından sadece farklı düşünmediklerini aynı zamanda akranlarından farklı da hissettiklerinden söz etmektedir. Dolayısıyla bu öğrencilerin, adı geçen kavramlar için kullandığı metaforlar, onların düşüncelerini ve hislerini yansıtmaları yönünden dikkate değer bulunmuştur. Abawi (2013), okullardaki metaforik kavramların kullanımı ve metaforun okul çapındaki uygulamaların anlaşılmasında kolektif anlayışları kolaylaştıracak bilişsel bağlantıların nasıl oluştuğunu araştırmıştır. Ona göre iyi araştırılmış zengin bir metafor, bir okul topluluğunun öğrenci başarısı için önemli olduğuna inandığı şeyin özünü yakalayabilir. Bu öz, paylaşılabılır, rafine edilebilir, uygulamaya yansiyabilir, anlaşılır ve pratik anlayışlarını yönlendirebilir.

Öğrencilerin okula ilişkin algılarını olumsuz yönde etkileyen durumları iyileştirmek için düzenlemeler yapılabilir. Okulun olumsuz algılanma sebepleri üzerine nitel araştırmalar yaparak öğrencilerin düşünce dünyasındaki okul ortamı için girişimlerde bulunulabilir. Öğrencilerin BİLSEM’e yüklediği olumlu anlamın kaynağını göz önünde bulundurup nasıl bir okul hayal ettikleri araştırılabilir. Öğrencilerin bu kadar çok memnun olduğu BİLSEM ortamında daha fazla zaman geçirmelerini sağlamak için, her eğitim kademesine göre gerekli görülen yasal düzenlemeler yapılabilir. Öğrencilerin BİLSEM hakkındaki olumlu algılarının evde, okulda ve dışarıdaki sosyal çevrelere nasıl daha iyi yansiyebileceği konusunda rehberlik programları oluşturulabilir.